

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 142/2014
29.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужилаца М.П.1, М.П.2, В.П. и С.П., свих из Т., чији је заједнички пуномоћник адвокат М.Д. из Ш., против туженог ЈГСП Н.С. из Н.С., чији је пуномоћник адвокат А.Б. из Н.С., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1732/12 од 30.05.2013. године, у седници одржаној 29.12.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца М.П.1 изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1732/12 од 30.05.2013. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужилаца М.П.2, В.П. и С.П., изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1732/12 од 30.05.2013. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 90/2011 од 14.02.2012. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца М.П.1 за накнаду материјалне штете на име трошкова извршене и будуће трансплантације бубрега и лечења у М. у износу од 14.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 10.02.2010. године па до исплате, као и за накнаду нематеријалне штете за страх у износу од 3.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од подношења тужбе па до исплате, за умањену животну активност од 100% у износу од 5.000.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе па до исплате, за наруженост у износу од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.03.2010. године па до исплате, за душевне болове због повреде части у износу од 2.000.000,00 динара и због нарушеног угледа у износу од 2.000.000,00 динара, заједно са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе па до исплате, за физичке болове у износу од 4.000.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе па до исплате, те на име месечне ренте по 50.000,00 динара месечно, уз једнократну исплату износа од 2.800.000,00 динара за период 16.07.2005. до 28.02.2010. године са законском затезном каматом почев од 01.03.2010. године па до исплате (став I под тач. 1-8). Одбијен је тужбени захтев тужилаца М.П.2, В.П. и С.П. за накнаду нематеријалне штете у виду претрпљених душевних болова због тешког инвалидитета блиског лица у износу од по 2.000.000,00 динара, због повређене части у износу од по 1.000.000,00 динара и због битно нарушеног угледа у износу од по 1.000.000,00 динара, све за законском

затезном каматом почев од подношења тужбе па до исплате (став I тач. 8а, 9 и 10). Одбијен је захтев свих тужилаца за накнаду трошкова поступка (став I тачка 11). Истом пресудом тужиоци су обавезани да солидарно накнаде туженом трошкове парничног поступка у износу од 564.713,00 динара (став II). Тужилац М.П.1 ослобођен је плаћања судске таксе, а одбијен је његов предлог за ослобађање осталих трошкова парничног поступка (став III). Предлог осталих тужилаца за ослобађање од плаћања судских такса и трошкова поступка одбијен је (став IV).

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1732/12 од 30.05.2013. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена је првостепена пресуда. Тужиоцима нису досуђени трошкови жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама овлашћења из члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11) и утврдио да је ревизија тужиоца М.П.1 неоснована, док је ревизија тужилаца М.П.2, В.П. и С.П. недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом тужиоца М.П.1 указује на друге битне повреде поступка као разлог за укидање побијаних нижестепених пресуда.

Нема битне повреде из члана 361. став 2. тачка 5. ЗПП јер су судови одлучивали у границама захтева које су тужиоци поставили у парници, на основу резултата спроведеног доказног поступка. У парници није било никаквих процесних располагања тужилаца, због чега ни пресуде нису засноване на таквим недозвољеним располагањима, противно забрани из члана 3. став 3. ЗПП, у ком правцу би упућивали наводи тужиоачеве ревизије. Тужиоци су у поступку учествовали лично и преко ангажованог пуномоћника адвоката, по својој диспозицији, и износили су своје захтеве и чињеничне тврдње, као и предлоге за доказивање значајних чињеница, а изјашњавали су се и о наводима противне странке. Нема никаквог основа истицање у ревизији да је овом и осталим тужиоцима било ускраћено право у погледу расправљања пред судом. Одлучивање о доказним предлозима странака је овлашћење суда у вези са утврђивањем чињеница важних за доношење одлуке, што је изричито прописано одредбом члана 221. став 2. ЗПП. Зато не постоји ни битна повреда из члана 361. став 2. тачка 7. ЗПП.

Поред тога, судови су своје пресуде образложили јасним, непротивречним и детаљним разлозима о чињеницама значајним за пресуђење, о извршеној оцени доказа и разлозима за одбијање предлога за извођење доказа који су странке поставиле у поступку, као и примењеним нормама материјалног права. У том смислу је неоснован и навод о битној повреди из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП. Другостепени суд је у побијаној пресуди изнео подробне разлоге за оцену

жалбених навода од значаја и разлоге узете у обзир по службеној дужности, у складу са обавезом из члана 382. став 1. ЗПП, па не постоји ни релативна битна повреда из члана 361. став 1. ЗПП у вези са применом те процесне норме.

Такође, није било недостатака у примени одредаба чл. 250, 251. и 259. ЗПП приликом спровођења медицинског вештачења (ради утврђивања узрочно-последичне везе између повреда у саобраћајној незгоди и касније дијагностификованог обољења бубрега тужиоца М.П.1) који би се могли приписати другостепеном суду као битна повреда из члана 361. став 1. ЗПП, због евентуалног пропуста да санкционише повреду учињену у првостепеном поступку. Другостепени суд је изложио веома детаљну оцену свих жалбених навода и правилне разлоге у односу на резултат вештачења у погледу утврђења битних чињеница за које је потребно стручно знање, као и правилне разлоге за непостојање потребе за новим вештачењем после сагласних и непротивречних налаза и мишљења стручних тимова две еминентне установе (судско медицинских одбора Медицинског факултета у Н.С. и Медицинског факултета у Б.) образложених у писаним извештајима и кроз саслушање и испитивање њихових представника. У том погледу у односу на одбијање доказног предлога тужилаца да се изврши ново медицинско вештачење није било пропуста који би представљали релативно битну повреду поступка од значаја за правилност и законитост донете пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац М.П.1 (рођен ... године) је као један од путника у аутобусу јавног саобраћаја туженог повређен 29.07.1998. године у саобраћајном удесу који је изазвао М.Х., возач теретног возила са приколицом, када је несмањеном брзином прошао кроз раскрсницу на магистралном путу Суботица – Београд код Темеринског пута, када је на семафору било упаљено црвено светло. Тужилац је задобио лаке телесне повреде меких ткива главе и лица, оток у пределу левог колена и нагњечење слабинског дела тела, са развојем поткожног хематома величине ораха. Упућен је на кућно лечење, а при прегледу сутрадан је утврђено да има оток и модрицу у пределу бубрега и ребара. Проблеми са бубрезима, које раније није имао, код њега су утврђени приликом лекарског прегледа у мају 1999. године. До августа 2005. године повремено је болнички лечен, а од тада је одлазио редовно на дијализу. По упуту лекарске комисије Клиничког центра В. оперисан је 28.02.2010.године у М., када је извршена трансплантација левог бубрега, уз лечење око месец дана. По повратку из М. задржан је на лечењу до јануара 2011. године. Његово лечење још није завршено. Неопходне лекове купује искључиво од својих пензијских примања. Трошкове трансплантације сносио је у висини око 70.000 евра. Део тих средстава прибавио је у хуманитарној акцији, а скоро половина је прибављена кредитима и позајмицама његових родитеља. Тужилац још није поднео захтев за рефундацију трошкова лечења Републичком заводу за здравствено осигурање, а усмено је обавештен да ће вероватно бити одбијен због недостатка средстава. Решењем Фонда за ПИО Филијала Н.С. од 06.02.2006. године признато му је право на инвалидску пензију због потпуног губитка радне способности као последице болести. На основу правноснажне пресуде од 17.06.1999. године тужилац је остварио према туженом (по основу обавезног осигурања путника у јавном саобраћају) накнаду нематеријалне штете из саобраћајне незгоде у износу од 20.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности,

10.000,00 динара за физичке болове и 8.000,00 динара за страх, са припадајућом каматом.

У првостепеном поступку је утврђено да између повреде тужиоца М.П.1 настале 29.07.1998. године у саобраћајном удесу и касније дијагностификованог обољења бубрега не постоји узрочно-последична повезаност. Обољење је последица природних процеса (постојања везикоуретралног рефлукса са десне стране и вероватних инфекција мокраћних путева, као и последичног смањења десног, а затим левог бубрега, хипертензије и прогресије бубрежне инсуфицијенције до стадијума уремије). Бубрежна слабост је настала као последица хроничног дугогодишњег обољенског процеса на бубрезима. Повреда лумбалне регије десет месеци пре утврђивања већ узнапредовале бубрежне инсуфицијенције не може да се повеже ни временски ни узрочно са природом обољенског процеса и прогресијом бубрежне слабости. Хронична бубрежна инсуфицијенција код тужиоца није последица стреса и не припада групи психосоматских блести. Код тужиоца је после скоро годину дана од повређивања, током лечења крварења из горњих делова гастроинтестиналног тракта установљено обољење бубрега. Током лечења наредних година установљено је код њега да постоји везикоуретрални рефлукс са десне стране другог степена. Ово прогресивно обољење је најчешће урођено, а може бити последица и неког другог бубрежног обољења, што се без биопсије бубрега не може са сигурношћу утврдити. Према стручном мишљењу обе медицинске установе које су вршиле вештачење, врста и карактер повреда које је у саобраћајном удесу задобио тужилац нису могле да доведу до каснијег развоја оштећења бубрега ни директно ни индиректно (услед психичког стреса), ни комбинацијом ова два механизма. Утврђено је да је тужилац М.П.1 приликом сваког обраћања лекарима и терапије његове болести и лечења трпео страх и болове, да је од последица трансплантације код њега заостао ожиљак, те да трпи душевне патње због трајног умањења животне активности од 100%, те код њега постоји и губитак радне способности. По занимању је месар и те послове не може да обавља почев од 2005. године, због чега му је и признато право на инвалидску пензију, коју прима у месечном износу од 12.500,00 динара, уз накнаду туђе помоћи и неге у износу од 19.000,00 динара. Незаинтересованост и понашање ранијег законског заступника туженог у њиховом разговору приликом обраћања ради накнаде трошкова лечења доживео је као увреду части и угледа. Његова породица, тужиоци М.2 и В. као родитељи и С. као брат трпе велике психичке патње због тешког инвалидитета блиског лица.

Полазећи од утврђених чињеница првостепени суд је применом одредаба чл. 154. став 1, 155, 173, 174, 185. став 1, 190, 198. ст. 1. и 2, 195, 200. и 201. Закона о облигационим односима (ЗОО) одбио тужбени захтев тужилаца због непостојања узрочно-последичне повезаности између задобијених повреда код тужиоца М.П.1 у саобраћајном удесу од 29.07.1998. године и касније дијагностификованог обољења и развоја оштећења бубрега, због чега тужени не може да буде одговоран за накнаду тражених видова штете. Оценио је и да не постоје доказане чињенице да је тужени преко свог законског заступника на било који начин нарушио углед и повредио част тужилаца.

Другостепени суд је побијаном пресудом прихватио као правилно утврђено чињенично стање и правно становиште првостепеног суда у примени

материјалног права. За своју одлуку о потврђивању првостепене пресуде и одбијању као неоснованих жалбених навода тужилаца дао је у побијаној пресуди детаљне и ваљане разлоге.

Неосновани су наводи и разлози ревизије тужиоца М.П.1 којима се нижестепене пресуде побијају због погрешне примене материјалног права.

У датој чињеничној ситуацији, када не постоји узрочно-последична веза између повређивања тужиоца М.П.1 у саобраћајном удесу и његовог каснијег бубрежног обољења, које је довело до тешких штетних последица у виду различитих облика настале нематеријалне и материјалне штете, Врховни касациони суд прихвата као правилно правно схватање и пресуђење нижестепених судова о непостојању законског и правног основа одговорности туженог за тако насталу штету и исплату тражене накнаде.

Захтеви тужбе засновани су на објективној одговорности туженог у смислу одредаба чл. 173. и 174. ЗОО. Одговорност туженог као власника аутобуса и организатора делатности јавног превоза је објективне природе и почива на одговорности за штете настале употребом опасне ствари односно за штете које потичу од опасне делатности. Ова врста одговорности заснива се на узрочности између употребе опасне ствари односно вршења опасне делатности и настале штетне последице. Одсуство такве узрочно-последичне везе искључује одговорност за штету од опасне ствари или опасне делатности, како је то изричито предвиђено овим законским одредбама. Ослобођење од одговорности предвиђено је и одредбом члана 177. став 1. ЗОО, према којој се ималац опасне ствари ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије дејство није могло да се предвиди, нити избегне или отклони. У конкретном случају, према утврђеном чињеничном стању које се не може побијати ревизијом, штета настала за тужиоце као последица болести тужиоца М.П.1 нема свој узрок у његовом повређивању у саобраћајном удесу проузрокованом употребом и учешћем возила туженог. Одсуство те узрочности нужно намеће оцену о неоснованости захтева за тражену накнаду штете и одлуку о одбијању таквог захтева.

Већи део навода ревизије овог тужиоца односи се, посредно или непосредно на доказни поступак и оцену изведених доказа, те на побијање правилности и потпуности утврђеног чињеничног стања. Према изричитој одредби члана 398. став 2. ЗПП ревизијом се правноснажна пресуда не може побијати због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Зато такви наводи ревизије нису посебно разматрани и оцењени, нити образложени у овој пресуди.

Како не постоје разлози због којих је ревизија тужиоца М.П.1 изјављена, нити разлози на које ревизијски суд пази по службеној дужности, на основу члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде. Истовремено је на основу члана 161. став 1. у вези чл. 149, 150. и 159. ЗПП потврђена и одлука о трошковима.

Врховни касациони суд је ценио и дозвољеност ревизије осталих тужилаца у смислу члана 401. став 2. тачка 5. ЗПП и утврдио да је недозвољена.

Поступак у парници започет је тужбом тужилаца за накнаду штете поднетом 30.12.2005. године. Тужиоци М.2 и В. као родитељи тужиоца М.П.1 и тужилац С.П. као брат истакли су захтев за накнаду нематеријалне штете која по свим видовима укупно износи по 4.000.000,00 динара за сваког тужиоца појединачно, по преиначеној тужби и коначно опредељеном тужбеном захтеву. Како тужиоци имају положај обичних, а не јединствених супарничара, висина њихових захтева се не сабира, тако да вредност предмета спора за сваког од њих износи по 4.000.000,00 динара. Та новчана вредност је и вредност побијаног дела правноснажне пресуде донете у другом степену 30.05.2013. године.

Гранична новчана вредност од које зависи дозвољеност ревизије прописана је новелираном одредбом члана 394. ЗПП, који се примењује у конкретном спору. Према тој одредби ревизија није дозвољена о имовинско правним споровима када се тужбени захтев односи на утврђење права својине на непокретностима, потраживање у новцу, предају ствари или извршење неке друге чинидбе, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 100.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења односно преиначења тужбе.

Како вредност побијаног дела правноснажне пресуде у односу на именоване тужиоце не прелази наведени новчани износ прописан као лимит од којег зависи право на ревизију, ревизија тужилаца М.2, В. и С.П. је недозвољена.

Из наведених разлога је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Љубица Милутиновић,с.р.**